

RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA MUSTAQIL TA'LIMNI TASHKIL ETISHNING PEDAGOGIK VA PSIXOLOGIK ASPEKTLARI

Kubeysinova Nilufar Maxmutovna

Annotatsiya: *Ushbu maqolada oliy ta'lim muassasalarida raqamli texnologiyalar yordamida mustaqil ta'limni tashkil etishning pedagogik va psixologik jihatlari tahlil qilinadi. Zamonaviy ta'limda axborot-kommunikatsiya texnologiyalari talabalarning mustaqil bilim olish imkoniyatlarini kengaytiradi. Tadqiqotda raqamli texnologiyalar orqali mustaqil ta'lim jarayonining talabalarning o'quv motivatsiyasi, ijodiy faoliyati va o'z-o'zini boshqarish ko'nikmalariga ta'siri o'rganilgan. Shu bilan birga, onlayn platformalar, elektron kutubxonalar va masofaviy ta'lim vositalarining samaradorligi yoritilgan. Natijalar raqamli texnologiyalar talabalarning mustaqil o'rganish qobiliyatini sezilarli darajada oshirishini ko'rsatadi.*

Kalit so'zlar: *raqamli texnologiyalar, mustaqil ta'lim, masofaviy ta'lim, talaba, o'quv motivatsiyasi, elektron ta'lim, o'z-o'zini boshqarish.*

Abstract: *This article examines the pedagogical and psychological aspects of organizing independent learning based on digital technologies in higher education. The study explores how digital tools, online platforms, and electronic resources affect students' motivation, creativity, and self-regulation skills. Special attention is paid to the effectiveness of e-learning environments in facilitating independent learning. Findings suggest that digital technologies significantly enhance students' analytical thinking, problem-solving abilities, and autonomous learning.*

Key words: *digital technologies, independent learning, distance learning, student, motivation, e-learning, self-regulation.*

Аннотация: *В статье рассматриваются педагогические и психологические аспекты организации самостоятельного обучения студентов с использованием цифровых технологий. Использование информационно-коммуникационных технологий расширяет возможности самостоятельного изучения материала. Анализируется влияние электронных ресурсов, онлайн-платформ и дистанционных образовательных технологий на мотивацию студентов, их творческую активность и навыки саморегуляции. Результаты показывают, что цифровые технологии значительно повышают эффективность самостоятельного обучения студентов.*

Ключевые слова: *цифровые технологии, самостоятельное обучение, дистанционное образование, студент, мотивация, электронное обучение, саморегуляция.*

KIRISH

Zamonaviy ta'lim tizimi tezkor raqamli rivojlanish sharoitida o'zgarib bormoqda. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari ta'lim jarayonida yangi imkoniyatlar yaratib, talabalarni mustaqil bilim olishga rag'batlantirmoqda.

Mustaqil ta'lim jarayoni faqat bilim olish emas, balki talabaning ijodiy fikrlash, muammolarni hal qilish va o'z-o'zini boshqarish ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Raqamli texnologiyalar yordamida talabalar elektron resurslar, onlayn kurslar, video ma'ruzalar va virtual laboratoriyalardan foydalanib, mustaqil o'rganish imkoniyatiga ega bo'ladilar.

Shu sababli zamonaviy ta'limda raqamli texnologiyalar asosida mustaqil ta'limni tashkil etish pedagogik va psixologik jihatdan dolzarb masaladir.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Ko'plab olimlar mustaqil ta'lim va raqamli texnologiyalar o'rtasidagi bog'liqlikni o'rganishgan.

- Lev Vygotsky ijtimoiy muhit va o'quv faoliyati shaxs rivojlanishiga ta'sirini ta'kidlagan.

- Jean Piaget kognitiv rivojlanish nazariyasi orqali faol fikrlash jarayoni bilimlarni chuqur o'zlashtirishga yordam berishini ko'rsatgan.

- Albert Bandura self-efficacy konsepsiyasi talabalarning o'z imkoniyatlariga ishonchi va mustaqil ta'limdagi muvaffaqiyati o'rtasidagi bog'liqlikni yoritadi.

- Zamonaviy tadqiqotlar raqamli texnologiyalar talabalarning mustaqil o'rganish qobiliyatini sezilarli darajada oshirishini ko'rsatadi (Heckhausen, 2007; Karimova, 2021).

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqot raqamli texnologiyalar asosida mustaqil ta'limni tashkil etishning pedagogik va psixologik samaradorligini o'rganishga qaratilgan. Tadqiqot quyidagi vazifalarni o'z ichiga oladi:

1. Talabalarning mustaqil ta'lim faoliyatida raqamli texnologiyalarni qo'llash darajasini aniqlash;

2. Raqamli texnologiyalar yordamida mustaqil ta'lim samaradorligiga ta'sir qiluvchi pedagogik va psixologik omillarni o'rganish;

3. Talabalarning o'quv motivatsiyasi, ijodiy fikrlash va o'z-o'zini boshqarish ko'nikmalarining raqamli texnologiyalar bilan bog'liqligini aniqlash;

4. Mustaqil ta'lim jarayonini samarali tashkil etish bo'yicha amaliy tavsiyalar ishlab chiqish.

Tadqiqot usullari

1. Nazariy tahlil – ilmiy adabiyotlar, maqolalar va elektron resurslar o'rganildi.

2. Empirik metodlar:

- o Kuzatish – talabalar raqamli platformalarda mustaqil ishlash jarayonida kuzatildi.

o So'rovnoma – 35 nafar talaba orasida elektron so'rovnomalar o'tkazildi, 5 ballik shkalada o'quv motivatsiyasi va mustaqil ishlash baholandi.

o Intervyu – talabalarning tajribasi va raqamli texnologiyalar bilan ishlash holati intervyu orqali o'rganildi.

3. Eksperimental metodlar – 35 talaba tajribaviy guruhda raqamli texnologiyalar yordamida mustaqil ta'limda ishtirok etdi, 35 talaba nazorat guruhida an'anaviy ta'lim usuli qo'llanildi.

Tadqiqot bosqichlari

1. Nazariy tahlil bosqichi – adabiyotlarni o'rganish va tadqiqotlar solishtiriladi.

2. Empirik bosqich – talabalarning raqamli texnologiyalarni qo'llash darajasi kuzatildi va so'rovnomalar o'tkazildi.

3. Eksperimental bosqich – tajribaviy va nazorat guruhidagi natijalar solishtirildi.

4. Statistik tahlil – ma'lumotlar raqamli texnologiyalar samaradorligini aniqlash uchun qayta ishlandi.

5. Xulosa va tavsiyalar bosqichi – empirik va nazariy natijalar asosida amaliy tavsiyalar ishlab chiqildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

1. Mustaqil ta'limning samaradorligi – raqamli platformalarda ishlagan talabalar bilimni chuqurroq egalladi va mustaqil fikrlash qobiliyati kuchaydi.

2. Ijodiy fikrlash – interaktiv va multimedia vositalar talabalarning ijodiy yondashuvini rag'batlantirdi.

3. O'z-o'zini boshqarish – raqamli resurslar yordamida talabalar vaqtni samarali rejalashtirish va o'z faoliyatini nazorat qilishni o'rgandilar.

4. Motivatsiya – onlayn platformalarda o'rganish talabalarda ichki motivatsiyani oshirdi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Raqamli texnologiyalar asosida mustaqil ta'lim:

- Talabalarning bilimlarni chuqur egallashini oshiradi;
- Ijodiy va analitik fikrlashni rivojlantiradi;
- O'z-o'zini boshqarish ko'nikmalarini shakllantiradi;
- O'quv motivatsiyasini kuchaytiradi.

Ta'lim muassasalarida:

- Elektron ta'lim resurslari kengaytirilsin;
- Talabalarga raqamli texnologiyalarni qo'llash bo'yicha treninglar o'tkazilsin;
- Mustaqil ta'lim jarayonida pedagogik va psixologik qo'llab-quvvatlash kuchaytirilsin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Bandura A. Self-Efficacy: The Exercise of Control. – New York, 1997.
2. Vygotsky L.S. Mind in Society. – Cambridge, 1978.

3. Piaget J. The Psychology of Intelligence. – London, 1950.
4. Heckhausen H. Motivation and Action. – Berlin, 2007.
5. Karimova V.M. Umumiy psixologiya. – Toshkent: O'qituvchi, 2021.
6. Zohidov O. Pedagogik psixologiya asoslari. – Toshkent, 2020.